

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50
Helyben na: no: no: no:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadás: a vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márcz. 22.

Az államgazdaság fellendülése.

(K. Ö.) Mindazok, kik a *Wekerle* inaugurálta finánczpolitikára esküsznek, kizárólagosan az ország budget-képességében és annak évenkénti növekedésében látják az államgazdaság fellendülésének kriteriumát. Ha ez igaz lenne, oh akkor mi igazán boldog nép lennénk. Ha az államháztartás kiadásai arányban lennének a nemzet adózási képességével, akkor mi büszkén mutathatnánk reá arra a gazdasági fejlődésre, melyet az állambáztartási mérlegben látunk kifejezve. Mikor *Tisza Kálmán* vette át a háztartás rendezését, az ország háztartása 297 milliót tett ki, költségvetésünk ma megközelíti a félmilliárdot. Igazán szép haladás!

Csak hogy ez a haladás semmikép sincs arányban az ország lakosai számarányának a növekedésével, nincs arányban az ország tényleges gazdasági erejével s legkevésbé szolgálhat alapjául az államgazdaság fellendülésének a bírálata. Az a 99 millió egyenes adó és a 71 millióra szöktetett fogyasztási adó, mit a fináncztudomány az állampolgárok összességéből kiprésel, nem erőssége, hanem gyengesége a mi állami gazdagodásunknak. A pénzügyi politika megbénítja ennek a nemzetnek az anyagi kifejlődését, mikor igazságtalanul sújtja a nemzet termelő elemeit az inaktív elemek érdekében. Pedig helyesen cselekednék a pénzügyi politika, hogy valahányszor oly mű-

veletekbe bocsájtkozik, melyek az ország termelő elemeinek teherviselését érintik, mindannyiszor arra gondolna, hogy egy államnál, mely termelésből él, mennyire fontos a termelő elemek erő képességeinek gyarapítása. Egy termelő államnál, minő mi vagyunk, csak a termelő elemek erősödése és fejlődése lesz biztos alapja a nemzetvagyon konszolidációjának. E nélkül homokra építünk. Termelhetünk többet, megnövekedhetik kivitelünk, ha a nemzetvagyon gyarapodása nem jelenti ugyanakkor a nemzeti jólétet is, akkor az nemzetvagyon milliárdjaival és milliárdjaival sem lesz képes a nemzet vagyoni és erkölcsi zülleszt megakadályozni. Még pedig azért, mivel a nemzetvagyonnak igazi alapjait csak az arányos vagyongeloszlás képezi.

A mi gazdasági helyzetünknek pedig ez az igazi képe. Gyarapodtunk számban és megnövekedett a nemzetvagyon. Sokat költöttünk közlekedésügyünk fejlesztésére, a közigazgatás javítására és a kultúra emelésére. Csak hogy sok helyt a fejlődésben nem tartottunk mértéket. A rohamos fejlődésnek azonban megfizettük a nagy árát. Vannak vállalatunk, vannak alapításaink, melyek az állam természetellenes támogatása miatt szaporodnak és erősödnek, vannak tőkéink, melyek virulnak s ország-világnak hirdetik az államgazdaság fejlődését. Ennek természetes következménye az államadósságok növekedése, melynek kamatait a népből préselik ki. S amíg az adóprés a szolgáltatást fel nem mondja, amíg tehát a megnövekedett ka-

matokat fizetni képesek leszünk, mindaddig avval fog dicsekedni az uralkodó rendszer, hogy az államgazdaság fellendül.

Az országnak államadóssága alig 30 év alatt megtízszereződött s ma kitesz 2660 millió forintot. Ennek a kamatait fizetik első sorban az ország termelő elemei s csak kis részét azok az inaktív tőkék, melyek kedvéért, hogy elhelyezést nyerjenek, csináltak azokat az óriási adósságokat. A tőke s ennek szolgáltatásában álló iparvállalatok s a különböző alapítások kedvéért raktunk elviselhetetlen terheket a produktív elemekre, melyek a kedvezőtlen pénzügyi s közgazdasági politika hatása alatt egyre gyengülnek s ha a viszonyok egyhamar meg nem változnak, el is pusztulnak. Azért nem kell busulni! Hisz a nemzetgazdaság azért megmarad. Megmaradnak vasutaink, kulturintézeteink, iparvállalataink, a tőke lukratív üzletei talán meg is gyarapodnak, — de a magyar nemzet koldusbotra jut. Az ország összes osztályai közül kétségkívül a gazdasági termelésnek sem a belföldi fogyasztást nem tudtuk biztosítani, sem a külföldi konkurrenzia ellen megvédeni. Pedig az igazi nemzetvagyon csak ezeknek az osztályoknak az anyagi erősségére lehet kiépíteni. Az olyan közgazdasági politika mellett, mely a nép kiszípolozására építi ki pénzügyi rendszerét, az brilliáns sikereket mutathat fel, az államot belekergetheti a csődbe is, de a nemzet állandó anyagi boldogulását biztosítani képtelen.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Kolostorból kolostorba.

— Uti rajzok. —

Irtá D e d e k Crescens Lajos. Budapest, 1897. Franklin társulat nyomdája. 203. lap.

Fényes, eredeti kiállítású könyvecske ez, a mely már külsejével elárulja, hogy ha tanulságos dolgokat tartalmaz is, de azokat könnyed vonzó modorban közli, a tudományos munkák buvárlására nem érő olvasóval. Hogy különben mennyire jogosult a szerzetesrendek ilyen alakban való megismertetése is, azt legjobban az illusztris szerző, a szerzetesrendek ismert historiographusa okolja meg, jelen műve: »William Cobbet, anglikán történetíró, History of the Protestant Reformation in England című művében, maró gúnyval veté szemére a művelt világnak, hogy a mai kultúra megteremtőiről a szerzetesekről, kevesebbet tud, mint az utolsó iskolás fiú az ó-kor mesés istenségeiről.

Sajnos, e súlyos vád ma sem vált tárgytalanná. Nagy közönségünk az egyház napszámosságait, ugyszólván csak regényekből, az irányzatos tollakból folyt pamphletekből ismeri.

A szerző ezek számára szép könyvében olyan művet nyújt, melyből szabad, üdülési órákban ugyszólván mulatva, élvezve ismerhetik meg ama tiszteletreméltó egyházi testületek szellemét, törvényeit, történetét, melynek munkája fáradsága árán változott e barbár, e la-

katlan közép-Európa a civilizáció tanyájává, középpontjává.

Különös érdekléssel olvastuk a magyar szerzetesrendek, a Pálosrendnek történetét, melynek lengyelországi kolostora Csensztóhová, a fényes nagy templommal, bucsujáráhellyel. A krakkói, morvaországi, csehországi kolostorokat ismeri aztán vonzó, érdekes előadásban, azaz a kamalduliakat, benczéseket, ferencziseket, domonkosokat, kapuczinusokat, ágostoniakat, premonstreikeket, ciszterciákat, végre a jézusársaságokat, ez utóbbiakat eleven polomikus modorban.

Reméljük, hogy nem egy meggyökerezett előítéletet fog a szerző szép munkája eloszlatni, ami már magában véve nagy eredmény leendő. A többi közt jó lesz mindazoknak, akik a »barát« nevet kicsinylő, gúnyos értelemben oly örömet használnak, megtudniok, hogy ez a név dicsőséges, mert a nép a XIV. századbeli pestis alkalmával illette az önfeláldozó szerzeteseket a hála és tisztelet együttes megnyilatkozása gyanánt e névvel.

A könyv kiállítása, mint azt kezdetben mindjárt megjegyeztük, rendkívül fényes; kötése pompás színes nyomású címlapjával, s tárczaszerű alakjával eredeti és hangulatos. Számos illusztrációi sikerült czinkografiák, melyek közül különösen kiemeljük a rendkívül festői csensztóhóvi kolostor és templom a kremsieri érseki palota, az ossegi káptalani terem stb. képeit, nemkülönben az egyes rendek öltöztetést feltűntető régi rézmetszetek után készült képeket.

Az érdekes, eleven, tanulságos munkát

melegen ajánljuk úgy egyházi, mint világi olvasóink figyelmébe.

Maguk a szerzetesek is élvezettel olvashatják a szép munkát, mely az ő soha el nem múló dicsőségüket hirdeti, eléggé nem méltányolható érdemeiket ismerteti.

A minden tekintetben sikerült szép munkának ára remek amatőr kötésben 3 frt. Megrendelhető szerzőnél Budapesten. (IV. ker. Egyetemi könyvtár. Dr. N. Gy.

A fájdalom nem öl, csak kinez.

Fordította: AUGUSTINUS.

Utrarában sorozás volt. A besorozott ifjak vagy borba fojtották fájdalmukat, vagy szomorú nótákat dalolva sétáltak az utcákon. . .

Az emberi élet minden egyes korszakának vannak bizonyos sajátosságai, a melyek elviselhetővé teszik a fájdalmat, vagy legalább elfojtják annak kitörését. Egy anya azonban nem bír eme sajátságokkal. Fiát besorozták, mert a legdelibb természetű volt valamennyi mérték alá állított ifjú között. Nem csoda tehát, ha a fájdalom a szomorodott szívű anyát egészen meg törte. Semmisem használt, minden vigasztaló szó csak növelte fájdalmát. Férfiének bátorító szava és ölelé keble a szomszédok jóindulatu figyelemztetése és vigasztalása hajó törést szenvedtek az anya búval telt szívében. Semmi sem volt képes fájdalmát enyhíteni, mint a hogy nem képes az eső megédesíteni a tenger sós vizét.

Öt gyermekem közül csak ő maradt meg — sopánkodott a bánatos anya — ő volt

Ide más kell. Az ország összes osztályával szemben méltányos és igazságos eljárás a közterhek viselésében. A kis erők kiméltése, a válsággal küzdő osztályok támogatása még rendkívüli eszközökkel is. Csak is ezzel az eljárással leszünk képesek megakadályozni azon megdöbbentő anyagi pusztulást, melyet egyes osztályoknál észlelünk. Hogy a pusztuló értékek egyesek kezében felhalmozódnak, ez ép oly kevéssé lehet vigasztaló miránk, amint hogy ebből sehogyan sem tudunk az államgazdaság fellendülésére következtetni.

Ami finánczbölcsességünk ugyan nagyon szeret erre hivatkozni, de sem arról nem gondoskodik, hogy államadósságaink csökkenjenek, sem arról, hogy a nemzet adóképeségét ésszerűen fejlessze.

Az összeférhetetlenség és a szabadelvű klub.

A szabadelvű pártnak vasárnap este gróf Csáky Albin elnöke alatt tartott ülésén csaknem minden érdeklődést az összeférhetlenséggel vádolt négy képviselő ügye foglalta el. A jelenlévők többébe abban a nézetben volt, hogy az osztálysorsjátékban érdekelt 4 képviselő mandátumát csak az esetben semmisítheti meg az összeférhetlenségi bizottság, ha belesz igazolva, hogy azok tudva sértették meg a törvényt. Ez azonban ki van zárva, mert még csak ezután lesz megállapítva az összeférhetlenség.

A klubban tehát már meg volna a rehabilitáció, csak az a kérdés, hogy a képviselőház mit szol a dologhoz.

Az osztálysorsjátékkal kapcsolatban az elzászi bank bukását mindenütt nyugodtan fogadták, mert a kauczió már le van téve az állampénztárnál s a megalakítandó konzorcium alaptőkéje is.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 22.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Teleky Sándor gr. Molnár Antal, Lázár Árpád.

vigaszom, gyönyörűségem, életem! Nélküle mit csinállok? Oh! drága Sebestyénem, elvették tőlem, elszakították tőlem, megölték szívemet.

— Vigasztalódjál kedvesem! — vigasztalta férje — Isten úgy akarta, legyen áldott szent neve érette!

— Oh többé nem láthatom! kiáltott megtört hangon az anya.

— Az Istenért, hogy beszélhetsz így! — szólt egy szomszédnő — hát az én Jánosomat nem sorozták-e be, nem szolgálta-e ő is a királyt, és most házas ember, békében él családjá körében.

— Sebestyénem nem ez fog történni — mondá az anya. Érzem, polgár háboru lesz Spanyolországban és ő is a csatatéren fog elesni.

— Hallgass, megne halljalak többé ilyeneket beszélni, honnan tudhatsz te olyanokat, a miket csak Isten tudhat?

— Oh, szívem sugálja — kesergett az anya kezét szívére téve — Itt, szívemben hordom azt a golyót, a melyik meg fogja ölni fiamat!

Ezeket mondva élettelenül hanyatlott a körül állók karjaiba.

Elmult egy év.

A katonák letelvéen szolgálati idejük. haza bocsátattak. Sokan közülök Utrérán keresztül utazva egy vendéglőben szálltak meg, a mely Morenonak, Sebestyén atyjának házából nem messze feküdt.

Szép nyári este volt. Ezer és ezer csillag

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy, Lukács, Perczel.

Elnök d. e. 11 órakor megnyitván az ülést a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, elnök bemutatja Békés és Zalamegyéknek a kvóta fölemelése ellen benyújtott föiratát.

Pulszky Agost a pénzügyi bizottság előadója beterjeszti a bizottságnak az appropriációs javaslatról szóló jelentését.

Ki fog nyomtatni és szét fog osztatni.

Következik a napirend

a zárszámadás-vizsgáló bizottság jelentése.

Nagy Sándor előadó ajánlja a jelentés tudomással vételét.

A ház tudomásul vette s a főrendiházhoz való elküldéséhez hozzájárult.

Tudomásul vették a vaskapui költségvetésről szóló jelentést is.

Perczel Dezső belügyminiszter felelt Horánszky Nándornak a székelvudvarhelyi kerületben előforduló politikai üldözések tárgyában. Ez interpelláció első pontjára azt feleli, hogy Horánszky tévesen van informálva. Haller főispán minden tekintetben törvényesen járt el. A második pontra nézve a megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a választók oly súlyos kihágásokat követtek el, hogy a csendőrségnek többször közbe kellett lépnie. Egy eset való: hogy Ligmond Zsigmond őrsvezető Kovács Sándor nevű egyént felsőbb meghagyás nélkül a városházán tartott, hogy kivallassa. De ezen visszaélése miatt felsőbb hatósága által felelősségre vonatott és megbüntettetett. A többi pontokra nézve kijelenti, hogy a felhozott sérelmek nem történtek meg s rémuralomról egyáltalán nincs tudomása. Kéri a válasz tudomásul vételét.

Horánszky Nándor kijelenti, hogy ő információt olyan egyénektől kapta, akik nem voltak érdekelve, de nem tűrhették a hatóság zaklatásait. Felolvassa adatait, hogy 170 ember két héten át zaklattatott különböző czimek alatt. Igazoltatik, hogy az ellenzéki polgárokat vallatták, ütlegették, pofozták, kinözték és szabadságukban korlátozták. Meri azt állítani, hogy az abszolút korszak legsötétebb napjaiban ilyen állapotok voltak, mint ma. Mindig föl fogja ezek ellen emelni tiltakozó szavát. A választ nem veszi tudomásul.

A többség tudomásul vette.

Perczel Dezső belügyminiszter felel Lepsényinek a lednici és lopassói anyakönyvvezetők szabálytalan eljárása ügyében beadott interpellációjára. A vizsgálat kiderítette, hogy a kép-

viselő tévesen informáltatott. Egyrészt Lepsényinek magának is tudomása volt a téves információról, de másrészt a házasság felek nem jöttek el a rendes időben, amelyre az egybekelés kitűzetett. — Ami pedig a lednici anyakönyvvezető azon eljárását illeti, hogy csak szerdán végzi az egybekelési funkciót, ehhez joga volt. Joga van a kisebb kerületekben egy bizonyos napot kitűzni az egybekelésre. Ez a szerdai nap s ezt a felek is tudták. Egyébként a türelmesség szempontjából intézkedett, hogy az egybekelés napját lehetőleg már a kihirdetésekor állapítsák meg s ekkor legyenek tekintettel a felek kívánságaira. (Helyeslés jobbról.)

Lepsényi Miklós: Interpellációját azon meggyőződésből tette, hogy a miniszter az ország tisztviselője, minden visszaélést megtorol s mert tudja, hogy nem a népnek kell kiszolgálni a tisztviselőket, hanem a tisztviselőket a népet. Igazolja, hogy az anyakönyvvezető zaklatta a feleket. — A szerdai napot nem hozta az anyakönyvvezető nyilvánosságra. Maguk a szolgák is írásban igazolják, hogy ennek kihirdetéséről nem tudnak. Ha tehát ily körülmények elutasítanak egy egész násznépet, az nyilvánvaló zaklatás. Pedig különösen ott, abban a közösségben, a vassói közösségben kell ennek látszatától óvakodni az anyakönyvvezetőnek, mert tudvalevőleg ő izraelita vallású. A miniszter azt mondja, hogy a papok izgatják a népet a zsidó anyakönyvvezető ellen. Ez nem áll. Mert ha ez igaz volna, akkor tízezer pap izgatna — (Nagy zaj jobbról) ez pedig nagy baj volna —

Kubinyi Árpád: Semmi baj. Bezárták volna.

Lepsényi: Tízezer papot aligha lehetett volna becsukni.

Kubinyi: De bizony be!

Lepsényi: De akkor nem tudom micsoda állapot volna Magyarországon.

Egy hang jobbról. Nincs joga a papság nevében beszélni.

Lepsényi: Kijelenti, hogy a választ nem veszi tudomásul.

Perczel miniszter: Kijelenti, hogy nem vádolta az egész papságot, sőt meg van győződve, hogy a törvényt respektálják (Helyeslés jobbról) azonban egyes papokról kénytelen ezt állítani.

A többség a választ tudomásul veszi.

Elnök a holnapi ülés napirendjét megállapítván, az ülés idejét d. e. 11 órára tűzi ki s a gyűlést 1/2 órakor bezárja.

— Akár akar, akár nem, el kell vinni. Én ugyanis megyek a jövő héten Sevillába, ha akarja szívesen magammal viszem.

Egy hét múlva, a Sevillába vivő országúton egy kocsi látunk menni, a melyben nő ült. Oda érve egy hírneves orvoshoz tértek be, a kinek a szomszédnő mindent híven elbeszél és kérte, segítsen szerencsétlen szomszédnőjén.

Vigyázzon — mondá az orvos megvizsgálva a beteget — ha nem hagy fel a szomorúsággal, egy olyan betegségbe fog esni, a melyből haláláig nem fog kigyógyulni.

— Nem félek — viszonzá a beteg — a fájdalom gyötör. de nem öl.

— Menjen hát Isten nevében — mondá az orvos szánakodó hangon — ezt a betegséget orvos nem gyógyítja meg, csak a Mindenható.

Az orvostól kijöve Szt. Lőrincz városrész felé irányozták lépteiket, a hol valami elintézni való dolga akadt a szomszédnőnek. Mikor a Szt. Mihályról nevezett egyházhöz értek, a hol a kaszánya volt, a szomszédnő észre veszi, hogy egy jól megtermett tűzér jön feléjük.

— Nézd szomszédasszony, az a te fiad! kiáltá a társnő. A szerencsétlen anya szemei megteltek könnyel, arcza elhalványult, úgy érzette, mintha ez a nagy, föld golyó inogna alatta. Nem akart hinni szemeinek; már csak-hogy nem ájultan rogyott össze, mikor a katonára örömtelt hangon kiáltá:

— Anyám — mire az anya örömtől sügárgzó arczczal hullott fia széles mellére.

Az öröm, meglepetés és a nem várt ta-

borította a felhőlen égboltozatot. Moreno házában siri csend uralkodott. Mindnyaján aludtak, csak a szomorodott szívű anya áll hálószobájának nyitott ablaka előtt. A katonák még nem tértek nyugalomra, hanem a vendéglő előtti téren beszélgetve töltötték az időt. Egy-szerre az egyik egy népdalt kezdett énekelni, a melynek tartalma a háboruban lefolyt szomorú esemény volt. Az anya hallotta az éneket, a melynek egyik strófájában: az utrerai sebestyénről is volt szó. Sebestyén kéri bajtársait, hogy ha Utrérán keresztül utaznak, térjenek be szüleikhez és tudassák szomorú halálát.

Egyszerre csak egy sikoltást hallottak a katonák az éj csendjében, körülnéztek, de a sötétben semmit sem vettek észre. Másnap reggel Moreno félholt állapotban találta meg a hálószoba nyitott ablaka előtt összerogyott nejét.

*

Az anyának igaza volt. A fájdalom nem öl, csak kínozt. Szíve össze volt törve, egész megjelenése olyan benyomást tett a szemlélőre, mint egy a sirnál égő gyertyaszál. Életét, ha ugyan életnek lehet nevezni, egy gyötörő rögeszme irányozta.

— Mit csinál neje — kérdi Morenotól egy napon a szomszédnő.

— Nagyon megváltozott, alig lehet ráismerni!

— Nem ártana ha Sevillába vinné és ott valami hírneves orvos gondozására bízna.

— Gondoltam én már erre, — válaszolt Moreno — de nem akar jönni.

Az új polgármester.

Bár még majdnem két hónap választ el a polgármester választástól, pár nap óta újra erős mozgalom indult meg a polgármesteri szék betöltése iránt. E tárgyban ma is, holnap is lesz értekezlet. A maira a következő meghívót vettük:

Felhívás.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagjait a „Kereskedelmi Csarnok” kis termében folyó hó 23-án, azaz kedden délután 5 órakor tartandó értekezletre ezennel meghívjuk és megjelenésre bizalommal felkérjük.

A gyűlés egyetlen tárgyát Nagyvárad város polgármesteri állásának Hlatky Endre ur által betöltése érdekében teendő megbeszélése fogja képezni. E végből Hlatky Endre ur jelölése és az állás elfogadására felkérése fog indítványba tétetni.

Az értekezlet célját ezen kizárólagos tárgyon kívül más kérdésnek, vagy személyi kombinációknak megbeszélése nem képezi.

Kelt Nagyváradon, 1897. márcz. 22.

*Mezey Mihály. Dr. Berkovits Ferencz.
Dr. Várady Zsigmond.*

A másik csütörtök délután 5 órakor lesz a Széchenyi szállodában a városi szabadelvű párt fog határozni, hogy mily álláspontra helyezkedjék s kit jelöljön ki a polgármesteri székbe.

A városban szállingózó, kósza hírek és mende-mondákat, mint például, hogy a néppárt is fog jelöltet állítani, figyelmen kívül hagyva csupán 5 jelölt van komolyan szóban, ezek közül is azonban csak kettő olyan, ki megválasztása esetén a polgármesterséget el is fogadja. Ezen 5 jelölt Hlatky Endre ügyvéd, Horváyi Géza, a nagyvárad takarékpénztár vezérigazgatója, Sipos Árpád, jogtanár, Miskolczy Ferencz központi fő zolgabíró és Bulyovszky József kir. ügyész. Hlatky már többször határozottan kijelentette, hogy nem reflektál a polgármesterségre, de tekintve, hogy jelenleg Nagyváradon neki van ugyaszo-ván a legjövendősebb irodája, a város nem is kívánhatja tőle, hogy a polgármesteri szerezny fizetésért erről lemondjon s választási esélyeknek tegye ki magát jövőre. Bulyovszky József és Miskolczy Ferencz inkább a megyei körök jelöltjei, kik habár jól betudnák mindketten tölteni a polgármesteri széket, mégis nincsenek biztosítva, hogy megválasztatásuk minden párt részéről helyeseltetnék. Marad tehát Dr. Sipos Árpád, ki bizonyos feltéte-

lálkozás mindegyiket elnémitotta, nem tudtak szóhoz jutni. Végre a szíves szomszédnő törte meg a csendet.

— Az Istenért, Sebestyén, miért nem tudtad szüleiddel, hogy életben vagy, miért nem üzented meg, hogy nem haltál meg a csatában, miért nem tudtad hogy Sevillában vagy?

— Nem volt időm, mert csak a napokban jöttem Sevillába.

— Tudod, hogy azt hitték, elestél a billoi ütközetben?

— Csaknem úgy volt — válaszolt Sebestyén — nevem már be is volt írva a halottak lajstromába.

— Ha tudnád, mennyit sirt anyád utánnad!

— Hagyja el, tudom nem sir többé. Nem sokára bucsut mondok a katonai gyöngy életnek és akkor mindég veled veled leszek kedves anyám!

Az anya mozdulatlan áll saját fia mellére támsztva.

— Anyám, kedves anyám, kiált föl Sebestyén, miatt anyja fejét kebeléről felemelni iparkodott, de az erőtlenség hanyatlott vissza.

— Meghalt, meghalt, szóltak többen, a kiket a kíváncsiság körükbe vonzott.

— Uram ne hagyj! — kiáltá a szomszédasszony remegő és ijedt hangon ölébe szorítva a halottat. . . . Egy boldog pillanat elvégezte azt, a mit hat fájdalom teljes év nem volt képes megtenni. Jól mondta a boldogult; a fájdalom nem öl, csak kínoz.

lek mellett hajlandó elfogadni a polgármesterséget és Horváyi Géza, ki szintén kész jól jövedelmező állását ott hagyni s meghozni a városnak azon áldozatot, hogy azt a polgármesteri állással cserélje föl. Horváyi pályázata esetén kétségkívül megválszják s így nem csalódunk, ha benne látjuk Nagyvárad jövődől polgármesterét, kit concilians modoráért az összes pártok egyhanguan óhajtanak.

Országos Diák Szövetség kongresszusa Nagyváradon.

Mint már ennek előtte megírtuk az *O. D. Sz.* az idén kongresszusát Nagyváradon fogja megtartani s a nagyvárad jogászfiság el is követ mindent, hogy vendégeit az egész országból összeseregltő ifjúságot illően fogadhassa; A kongresszus általában az egész szövetség célja, hogy az egész ország ifjúságát érintkezésbe hozza egymással, — azt az ifjúságot, amely később hivatva lesz a vezetést úgy társadalmi, mint a tudomány, irodalom s a közélet terén is biztos kezekkel megragadni. E szép cél tekintve a kongresszus iránt a közönségnek már előre láthatólag is nagy lesz az érdeklődése. A haza színe, virága fog itt egybegyűlni, tele szép reményekkel és lelkesedéssel a jövő iránt.

A nagyvárad jogakadémia ifjúságának tegnap tartott közgyűlésén az elnök Örley Dénes előterjesztette ez ügyben tett eddigi intézkedéseit, melyek a következőkben csoportosíthatók össze:

A kongresszus idejét az e célból itt időző *O. D. Sz.* elnökével Sebesy Jánossal április 21—24 ére tették. A határidő ugyan, mint ezt a közgyűlésen többen ki is fejtették, szebb lenne május hóban vagy júniusban, de a későbbi terminust lehetetlenné teszi, részint a védnökül felkért dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök ur elfoglaltságai, részint pedig az ifjúságnak a vizsgákra való előkészülete.

A kongresszus védnökéül az ifjúság dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök urat, diszelnökül pedig dr. Beöthy László Biharvármegye és Nagyvárad főispánját és dr. Bozóky Alajos kir. tanácsos jogakadémiai igazgatót nyerte meg.

Hogy a kongresszus rendezése minél rendezesebb és zavartalanabbul történjék, felkéri az elnök az ezután kijelölendő rendezőbizottsági tagokat, hogy a rájuk bízott teendőket minél lelkiismeretesebben végezzék. Kijelöltetett ezután 32 rendező bizottsági tag, mi tekintve a kongresszus rendezésének széles körű teendőit nem is nagy szám. Ez a 32-es bizottság fogja aztán kijelölni a különböző intéző köröket, mint pld: *pénzügyi, elszállásolási* és — és, amire bizonyára nagyot dobban a táncolni szerető hölgyek szíve: *vigalmi bizottság*. Igen a *vigalmi bizottság* gondoskodni fog arról, hogy az ideseregltő jogász ifjúság ne csak Nagyváradra ifjaival, hanem leányaival is megismerkedjék — s négy nap alatt Nagyváradon időzve meg ne unja magát.

Az első nap este lesz az ismerkedési estély, a második napon pedig a komoly s épületes diszgyűlés fog megtartatni. A többi idők eltöltéséről pedig az a nagy reményű *vigalmi bizottság* fog gondoskodni.

A szép ünnepély lefolyásához nagy reményeket fűzünk, hogy a nagyvárad jogászfiság nem hagyja magát lefőzetni a kecskeméti által.

A városi tisztikar bucsuja Sal Ferencztől.

Megható, érzékeny jelenet folyt le vasárnap délelőtt 10 órakor a városháza nagy termében.

Nagyvárad város tisztikara, kezelő és segédszemélyzete teljes számban megjelent, hogy bucsut vegyen azon kiváló férfiutól, aki 22 éven át vezére, jóakaró támogatója, szívélyes modoru főnöke volt a tisztikarnak.

Megnyilatkozott a bucsuzásnál az az igaz szeretet, ragaszkodás, tisztelet, a melylyel a távozó polgármester iránt viseltettek s az a benső viszony, a mely a városfeje és a tisztikar között fennállott. Minden beszédnél ékebben tolmácsolták a mély szeretet érzelmeit a szemekben csillogó könnyek.

Sal Ferencz polgármester midőn megérkezett a terembe, éljenzéssel fogadták, majd előlépett Rác Mihály főjegyző, helyettes polgármester s a következő meghatóan szép beszédben bucsuzott el a tisztikar nevében Sal Ferencz kir. tanácsos polgármestertől:

Nagyságos királyi tanácsos ur! most már nyugalmazott polgármesterünk!

A mit utóbbi időkben mind gyakrabban hallottunk részéről hangoztatni, hogy t. i. polgármesteri székét nyugalommal óhajtja fölcserélni mély sajnálatunkra tehát csakugyan megvalósította.

Mint Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága e hó 11-én tartott közgyűlésében kénytelennek érezte magát a lemondás támogató indokok előtt meghajolni, úgy mi sem tehetünk most már mást, minthogy a bevégettényt, bármily nehezen essék, e fogadjuk s Nagyságodtól, hosszú időn keresztül igazán nagyrabecsült és szeretett hivatali főnökünkül bucsut vegyünk.

Fájdalmas e pillanat ránk nézve, mivel egy olyan hivatali főnöktől kell megválnunk, a kinek sikerekben gazdag működése iránt a polgárság részéről osztatlanul nyilvánuló elismerésből nekünk is rész jutott, mint rész jut a közkatonának a diadalmas hadvezér dicsőségséből; fájdalmas e pillanat, mert egy olyan férfiú távozik e tisztikar éléről, a kinek kifogástalan becsületességét, tiszta kezét, nemes szívét ismertük; a kinek a közügyek terén kifejtett önzetlen munkásságát alkalmunk volt lépten-nyomon tapasztalni.

Működésének bővebb méltatását ne várja tőlünk, szerény munkatársaitól, méltatta és méltányolta az illetékes fórum: a magas kormány, mely két ízben is kitüntetésre ajánlotta a koronának; méltányolta az erre legilletékebb törvényhatósági bizottság, midőn nem régen fényes és lelkes tüntetések között ismerte el, hogy polgármesterségének két évtizede alatt férfi munkát végezett.

A teljesített férfi munka után öntudatos meglepéssel hagyja itt bizonyára helyét, hogy kipihenje fáradozásait a jól megérdemelt nyugalomban, hol bátran elmondhatja, miszerint a bizalmat, melylyel Nagyvárad város közönsége 1875-ben feléje fordult s a melyet minden választás alkalmával ritka egyértelműséggel újított meg: — legjobb tehetsége szerint használta főszeretett városunk szellemi s anyagi fejlődésének előmozdítására.

Példát mutat nekünk s másoknak — s korunkban, midőn a közéleti erkölcs bizonybizony elernyed, midőn tehát a jó példa-adás éppen nem felesleges — mondom: példát mutatott, hogyan kell önzetlenül becsületesen a közakarattól nyert megbízatást a köre érdekében használni fel.

A válás ezen pillanatában, tehát a midőn mint hivatali főnökünket elveszítjük, érezzük csak egész valójában, ki és mi volt nekünk Nagyságod: vezértünk, atyánk és jó barátunk a szó igaz és nemes értelmében.

Legyen róla meggyőződve, hogy a magán életbe is elkíséri tiszteletünk, szeretetünk és nagyrabecsülésünk!

Tartson meg bennünket jó emlékében, a mint mi sem fogjuk elfeledni soha. Igaz szívvel kívánjuk, hogy a Mindenható éltesse sokáig, hogy bölcs tanácsával, utbaigazításával, két évtizeden keresztül szerzett tapasztalataival — mint a törvényhatósági bizottságnak tagja — városunk közügyeit még sokáig szolgálhassa.

Isten áldja meg Nagyságodat s hozzátartozóit.
Éljen szeretett hazánk s virágozzék benne a mi kedves városunk!

A beszéd annyira megrázkált nem csak a tisztviselőket, hanem főként S a l Ferencz polgármestert, hogy könnyei előtörtek s csupán annyit tudott mondani:

— Köszönöm. Isten áldjon meg benneteket!

Többet nem tudott szólani, szavait elfojtotta a köny s zokogásban tört ki. Sorra kezett szorított minden eggyessel s az érzékeny bucsu véget ért.

Személyvonat a nagyvárad-belényes-vasköhi vasuton.

— Félíg teljesített kérelem. —

Említettük nem régiben, hogy a belényesiek azon fáradoznak, hogy egy személyvonatot kapjanak, mely megszüntesse azon furesz állapotot, hogy a 80 km-re levő Vasköhről hosszabb idő alatt lehessen eljutni, mint a mennyi idő alatt Nagyváradtól a 247 km-re levő Budapestre ér a vonat. Az utazó közönség e kérvényét a megyei közigazgatási bizottság pártolói terjesztette fel a miniszterhez.

A kérést a vasuti igazgatóság és, méltányosnak találta s kilátásba helyezte annak pártolását, a szép reményeket azonban alaposan lerontotta a kereskedelmi miniszter tegnap érkezett rendelete, mely szó szerint a következő hangzik:

Bihar vármegye közigazgatási Bizottságának.

Múlt évi november hó 2-án 927. sz. a. kelt felterjesztésére értesitem a bizottságot, hogy a Nagyvárad-Belényes-Vasköhi h. é. vasut csekély személy forgalmát tekintve az ezen vonaton közlekedő személyszállító vonatok szaporítását engedélyezhetőnek nem találtam. A bizottság említett felterjesztésében előadott méltánylást érdemlő körülmények figyelembe vételével azonban egyidejűleg elrendeltem, hogy a szóban forgó h. é. vasuton közlekedő 2—2 vonat közül az egyik vonatpár a f. évi nyári menetrend életbeléptetése alkalmával tiszta személyvonattá alakíttassék át.

Egyben pedig megengedem, hogy a szóban forgó vonalon a vonatok óránként 30 kilométer legnagyobb sebességgel közlekedhessenek s elrendelem, hogy a Vasköhtől Nagyváradig bevezetendő reggeli személyvonat menetrendje akként módosíttassék, hogy a Nagyváradra reggel 7 óra 47 perccor érkezék és Váradvelenczén az 503 sz. vonat-hoz csatlakozást nyerjen.

A délután Vasköhtől felbevezetendő személyvonatra vonatkozó kérést vonatforgalmi okokból teljesíthetőnek nem találtam, elrendelem azonban, hogy ezen vonat Nagyváradról való indulásának ideje 2 óra 24 percre halasztassék.

Budapest, 1897. március 12.

A miniszter helyett:

Vörös László,
államtitkár.

A miniszter tehát semmibe sem vette úgy-szólván, hogy a megye annak idején 300.000 forinttal járult a nagyvárad-belényesi vasut építéséhez s hogy a mostani közlekedési viszonyok mily hátrányosak a közönségre nézve.

Az egész változás e szerint csupán következő lesz:

1. A nontan Nagyváradról Belényes felé induló két vonat közül május 1-től kezdve valószínűleg a reggeli vonat csupán személyszállító vonat lesz s egy órával hamarabb fog Vasköhrre érni.

2. A Vasköhtől Nagyváradra érkező vonat ezentúl más reggel 7 óra 47 perccor Nagyváradon lesz, míg jelenleg csak délelőtt 11 óra után érkezik meg.

Végül a délutáni vonat 39 perccel később fog indulni Nagyváradról Vasköht felé.

A három módosítás közül különösen a második bir fontossággal, a mennyiben a Vas-

köhtől Nagyváradra érkező utasoknak több idejük lesz ügyeiket elintézni s így esetleg még az nap visszatérhetnek otthonukba. Különösen áll ez a jogkereső közönségre, mely a reggeli törvényszéki tárgyalásokra nem lesz kénytelen ezentúl még előtte való nap Nagyváradra lejönni s itt szállodára költeni. —

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

M á r c i u s 24. A »Szabadság« sajtópöre.

25. A szabadelvű párti városatyák értekezlete a polgármester-választás ügyében d. u. 5 órakor a Széchenyi szállodában.

25—26. A debreczen-nagyvárad villamos vasut közigazgatási bejárásának tárgyalása a városházán.

27. A szépművészeti, közlekedési- és színházi szakbizottság együttes ülése a Bémer-téri színház ügyében délután 3 órakor.

28. A Szigligeti Társaság emlékünnepe d. e. 11 órakor.

28. A nagyvárad-i hegyközség alakuló ülése a városházánál.

31. A Zilahy-pár hangversenye a Sasban.

A p r i l i s 1—8. A főszereplő Nagyváradon.

* A bibornok jubileuma. Schlauch Lőrinc bibornok jubileumának a polgárság részéről is minél méltóbb megünneplésére alakult szűkebb körű bizottság f. hó 13-án este fél 7-kor a »Polgári-kör« külön termében ülést tart. Horváth Géza elnöklése alatt. Az ülésen részletesen megbeszéljük, hogy mily módon vegyen részt a polgárság az ünnepélyen s az előterjesztett programot fogják tárgyalás alá venni.

* A rozsnói püspök az iparosok között. Dr. Iván Kovács János rozsnói püspök az iparosok körében, »Az ipar és kereskedelem befolyása a nemzeti művelődésre a 15-ik század végéig« nagy hatású beszédet mondott. Fejtette a társas érintkezés, az ebből kifejlődő összetartás hasznát és fontosságát az értelmi és erkölcsi fejlődésre, a szív és ész művelődésére. Kimutatja, hogy az ipar és kereskedelem mennyire összefügg a művelődéssel. Történeti visszatekintést mutat a magyar ipar fejlődésére, s hogy az ipar teremtette meg a mai polgári elemet, mely föltámasza az országnak. Tanulságos beszédét így fejezte be: Mi pedig, a kik a nemzeti művelődés mai verőfényén ragyoghatunk, térjünk néha vissza a rég letűnt időkbe. Oda vezet bennünket a gondolkodás és az emlékezés. És ez az emlékezés tiszteletet parancsol azon társadalmi osztály iránt, mely mai ragyogásunk alapját vetette meg, mely nehéz munkája közben, ezen munka eredményeinek részben való feláldozásával nemzeti művelődésünk uttorója volt. Szónoknak Ráth Károly a nyújtott élvezetet megköszönte, — és az iparszövetség alakulását szellemes szabad előadásban a közönséggel megismertette.

* Magyar Tanítók Kaszinója. Milleneumi paizs. Az a művészies kivitelű, dombor művi »Milleneumi emlék paizs«, melyet Wisinger Mór bpesti műtővös az ezredéves kiállításán a nagyközönségnek bemutatott és öfelségeik a király és királyné, József-Főherceg, továbbá a műértők dicséretét és elismerését megnyerte néhány napig Nagyváradon is látható lesz. A »Magyar Tanítók kaszinója«, a mely a paizs elárutási jogát házépítési alapjának gyarapítása céljából megszerezte, a helybeli kaszinók elüljáróságát arra kérte, hogy a paizsot a helybeli körökben megrendelések eszközése végett kiállítani megengednék; a mit — tekintve az ország tanítóságának érdekét, a nemes czélt — nevezett urak készségesen meg is engedtek. Maga a mű, a melyet szerkesztőségünkben ma bemutatunk, művészies kivitelű, izléses kiállításánál és hazafias motívumainál fogva igazi díszére válnék bármily szallonnak vagy díszteremnek. A paizs-nak a leírása ez: A közepén Árpád honfoglaló népével körülvette Magyarország ezeréves történetének 10 legfontosabb momentumai u. m. Sz. István megkeresztelése, Endre arany-

bullája, Nagy Lajos alkotmány hirdetése, könyves Kálmán eltörli a boszorkány-üldözést Szt. László békekötése N-Váradon, Mátyás az ő tudósai közt, Budavár visszavétele a töröktől, Ferdinand esküszik az alkotmányra, Ferencz József az esküdombon. A paizs szélén az ország összes megyéinek címerei láthatók. Az egész zománcozott ércz, tűzben aranyozva körítve zöld plüss kerettel. Ez a műremek mártól kezdve nyolcz napon itt Nagyváradon lesz látható, és pedig 23-26 a Biharmegyei Kaszinóban, 27-29 Kunz Gusztáv kirakatában és 30. 31-én a kereskedelmi Csarnokban. A gyönyörű mű ára: 150 forint.

* Utolsó felolvasás az iparos ifjaknak.

Az iparos ifjuság részére rendezett tanulságos felolvasási ciklus utolsó előadása vasárnap folyt le a főreáliskolában. A nagy terem zsúfolásig megtelt hallgatósággal. A főreáliskola tádós tanára: Potássy János tartott népszerű, könnyen érthető modorban előadást a természettudományok köréből; kísérletekkel bemutatva a hőrt, ennek befolyását az emberi szervezetre stb. A jeles előadás után Andriská Károly ipartest. alelnök mondott köszönetet Potássy János tanárnak az előadás tartásáért. Végül bemutatta az előadó a főreáliskola kitűnően berendezett laboratoriumát.

* K. Nagy Sándor távozása. A nagyvárad-i birói kar egyik legtisztelendőbb s közbecsülésnek örvendő tagja K. Nagy Sándor, kit nem régiben helyeztek át a pestvidéki kir. törvényszékhez, tegnap reggel a gyorsvonattal utazott el új állomáshelyére. A derék biró távozását, ki Nagyvárad mozgalmaiban és társadalmi életében oly tevékeny szerepet vitt, sajnálattal veszi mindenki, ki tudja, hogy K. Nagy Sándorban mily kiváló tehetséget veszített el a megye és a város társadalma.

* Ujságírók a gyermekeknek. Akik a mindennapi élet illúzió-rontó, prózai eseményeinek krónikásai; akik fásult lélekkel írják meg napról-napra az élet borzalmas regényeit; az ujságírók levetik meleg-szívük közöny-kérgét és szeretettel hajolnak a naiv, romlatlan gyermekekhez. A mindennapi élet krónikásai mese-mondó bácsikká válnak egy napra . . . száll, száll a csodás rege ajkukról egyenest a kis gyermekek fülebe, repeső lelkebe . . . Egy napon megszűnik a csuf politika, mely gondredőket von a homlokra, eltűnik a szenzáció, mely kimeríti az idegeket. Mese-király vonul be a Fekete-Sasba, ragyogó hintón, gyémánt palást a vállán tündér leány az oldalán . . . A molyos ujság-halmazakból vigyorgó manócskák bujnak elő, oly piczinykék, oly szomorú, oly halvány, briliánt-könnyeik a szemében, majd meghal szép-hal szépséges Tündér Ilonája után . . . Aztán hip-hop közöttünk terem a vén boszorkány is. Brr! Szemölcs az orrán, az álla előre hajlik, szája fogatlan, azceza mozdulatlan a haja borzas . . . Hess, hess, csuf boszorkány! Jön a tündér király deli seregével, közte van Ilona, szomorú királyfi földértül láttára . . . és tán most is élnek ha meg nem haltak . . .

. . . Lovassy Adortól származik a poetikus eszme, nagyvárad-i hírlapírók hírlapíró-szövetség vasárnapi ülésén indítványára elhatározták a hírlapírók, hogy a nagyvárad-i gyermekek számára mese-matinékat rendeznek. Előkelő írók fognak előadni szebbnél-szebb meséket, nagy gyönyörűségére a gyermeknek. Az első ily matiné májusban lesz, a mikor Pósa Lajos és Sas Ede fognak felolvasni. Később Benekdek Elek, Gárdonyi Géza. A felolvasás rendezésével a választmány Lovassy Andor, Láng József, Halász Lajos és Vidosics Gyulát bizta meg.

* A debreczen-nagyvárad-i villamos vasut közúti bejárása. A debreczen-nagyvárad-i villamos vasutnak tagnap volt közúti bejárati tárgyalása Hosszu-Pályi közszégházánál. A tárgyaláson a megye képviselőjében Szunyogh Péter alispán volt jelen. Kíváncsian várjuk, hogy meg fog-e valósulni ez a villamos vasut vagy pedig olyan lesz, mint a nagyvárad-i ló-vonat, melynél már egy évtizede, hogy megtörtént a közúti bejárás.

* A margittai esethez. Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy Morvay Tihamér

margittai szolgabíró ellen fegyelmi feljelentést tett egy szemléshivatalos hatalommal való visszaélés, becsületsértés és könnyű testi sértés miatt. Az eset mint egy szemtanútól értesültünk a valóságban következőleg történt: A múlt héten a vendéglő nagy termében a reformátusok bált rendeztek, mely alkalomra ott lévő kávéház helyiségeit is a bál céljaira engedte át a tulajdonos. Éjfél tájban mikor a jökevény a tetőpontra hágott s a társaság a szobákban széjjel oszlott, a főszolgabíró, ki egyébként a bál elnöke is volt egy társasággal kártyához ült. Nemsokára egy pénzügyi szemléshivatalos borközi állapotban volt, feltett kalappal lépett be a kávéházba s a kaszárnyával beszélgetésbe eredt. Minthogy bálteremben feltett kalappal még egy m. kir. pénzügyi szemléshivatalos tartózkodni, a főszolgabíró bálelnök, oda üzentetett a pénzügyi szemléshivatalosnak, hogy vegye le sapkáját. De ez nem hajolván a jó szóra, végre is kénytelen volt az elnök erősebb eszközökhöz nyulni s két községi bakterrel kivezetette a szemléshivatalost. Ez azonban kiérve kardot rántott a két örről s visszatért a bálterembe. A főszolgabíró látván hogy részeg emberrel van dolga, meghagyta, hogy a pénzügyi szemléshivatalost szállítsák haza a lakására vagy a községházára, hogy aludja ki magát. Tetteles bántalmazásról, nyakonütésről szó sincs. csupán egy mulatságot megzavaró egyén kivezetetéséről. A feljelentés azonban mint értesültünk tényleg megtörtént és a vizsgálat két irányban is folyik. E vizsgálatoknak lesz hivatása kideríteni, hogy legelső értesülésünk vagy a szemtanu állítása felel-e meg szorosan a valóságnak.

* **Vívóverseny.** Rendkívül érdekes sport-látványosságban lesz közönségünknek része a jövő hó elején. Április hó 10-én a »Zöldfa« szálloda nagytermében vívóverseny lesz. A versenyt báró Chappon Samu vívómester tanítványai rendezik, kik vasárnap délután 3 órakor a vívóteremben értekezletet tartottak és azon már több megállapodásra jöttek. Megalakították a rendezőseget, megválasztották a jürit és az elnökséget. A belépti díj személynként 1 forint lett megállapítva. Diákok 50 krt fizetnek. A joghallgatók kedvezményes jegyeiket a vívóteremben vehetik át. A vívóverseny sokkal érdekesebb lesz a múlt évinél, mert azon Chaponon kívül három vívómester fog mérkőzni. A verseny legérdekesebb piece az lesz, mikor Chapon a három mesterrel egyszerre fog vívni.

* **Szalonka vadászat Vaskóhn.** A nagyváradi l. sz. püspökség vaskóhi uradalmaiban tegnap 4 napra terjedő szalonka vadászat vette kezdetét. A vadászatra városunk előkelő Nimródjai közül számosan hivatalosak. A vadászatot résztvesznek: Dr. Beöthy László főispán, Szunyogh Péter, Schlauch Nándor, Győry Géza főerdész, Sterba Szabolcs kristyóri erdész, Beöthy Algernon, Rádl Ödön, Czvek Kálmán táblabíró, stb. kik már részint vasárnap, részint tegnap reggel utaztak el Vaskóhira.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesültünk, özv. Dyk Ferenczné mint a óvodatulajdonosnő fájdalmas csapás érte: fia Széplaky Ferenc nyug. kir. törvényszéki telekkönyvvezető tegnap délelben meghalt. Az elhunyt évek óta súlyos betegségben szenvedett s így a halál megváltotta szenvedéseitől. Temetése holnap délelőtt fél 10 órakor lesz. Özv. Dyk Ferenczné szül: Kordina Gabrielle mint édes anyja, valamint a megboldogultnak testvér öccse Széplaky István és neje, született Besnyő Ida mint sógornő továbbá Kordina Károly és neje született Lichtenstein Amália és gyermekeik, valamint számos rokonság nevében fájdalommal telt szívvel tudatja, a legjobb fia, testvér, sógor és rokonnak Széplaky Ferenc kir. törvényszéki nyugalmazott telekkönyvvezetőnek f. é. márczius hó 21-én déli 12 órakor, életének 50-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. évi márczius hó 23-án

d. e. fél 10 órakor fognak Olasz, Apáczatecza 8. sz. alatti lakásán a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az újvárosi Zöldkerti temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztesség tételre, az elhunyt rokonai barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1897. márczius 21. Áldás és béke lengjen porai felett!

* **A Zilahy pár hangversenye.** A »Fekete Sas« szálloda nagytermében 1897. év márczius hó 31-én Zilahy-né Singhoff Vilma hangverseny-énekesnő, Zilahy Gyula a nemzeti színház tagja és Gaál Pál budapesti zenetanár, zongoraművész hangversenyének műsora a következő:

I. R é s z.

1. Capriccio. Major J. Gyulától előadja Gaál Pál.
2. »Az élet«, (La vie) irta Coquelin, előadja Zilahy Gyula.
3. »A szerelem«, melodráma. Szövegét írta Gegus Dániel, zenéjét Gaál Pál, előadja Zilahy Gyula, Gaál Pál.
4. Tanuháuser, opera nagy áriája, Wagner-től, éneklő Zilahy-né Singhoff Vilma.
5. Bányászerecséltenség. Monolog Gabányitól előadja Zilahy Gyula.

II. R é s z.

1. Magyar Rhapsodia, szerző és zongorán előadja Gaál Pál.
2. »A fürdő orvos«, irta Rákossy Viktor, előadja Zilahy Gyula.
3. a) Quelle flamme, Benedetto Marcello-tól. b) Viens mon bien aimez, Chaminadétól. c) Dal, Nosedától, éneklő Zilahy-né Singhoff Vilma.
4. »Egy modern vigjáték«, irta és előadja Zilahy Gyula.
5. a) Vilma Mazur, Z. Singhoff Vilma urnőnek ajánlva, szerző és zongorán előadja, b) Magyar Dalok, szerző és zongorán előadja Gaál Pál.

Kezdeté esti fél 8 órakor. Helyárak: Körszék 2 frt. Zártszék 1 frt. Allóhely 50 kr. Diákjegy 30 kr. Jegyek előre válthatók Laszky Armin könyvkereskedésében.

* **Szerencsés nyerő.** Régi idők óta rakosgatta egy öreg asszony összekuporított pénzkecskét egyik lutris boltban a kislutrirra, míg végre valahára őrá nézve is ült a szerencse órája. A napokban ugyanis egy forinttal tett 3 számot, melyet már évek óta hetekint megtenni szokott és oly szerencsés volt, hogy mind a 3 szám kijött és ternót csinált és többmint 4000 forintot nyert. A nyeremény igazán jó helyre jött, de nevé, ahogy megostromolják a kérégetek, egyelőre nem tesszük ki.

* **Konda Samu sorsa.** A szerencsétlen sorsra jutott Konda Samu fegyencz úr, — kit már most jogosan megillet ezen czim — nem sokáig élvezheti már Nagyváradnak s bár eléggé elzárt levegőjét. Mert mint értesültünk, a kir. ügyészség a napokban már megtette az elszállítás iránt a felterjesztést a minisztériumhoz s hihetőleg még e hét folyamán elszállítják a minisztérium által kijelölt valamelyik országos fegyintézetbe. — Sokan kíváncsiak, hogy melyik fegyintézetet fogja szerencsétlen Konda úr vendégzereplésével és hogy mily mesterségre szánja öreg fejét a hátra lévő 3 év és 4 havi időtartamra.

* **Elszámolás.** A vidéki hírlapírók szövetségének nagyváradi választmánya Lovassy Andor elnöke alatt ülést tartott meien a febr. 24-iki estély költségeiről számolt el a szövetség buzgó pénztárnoka Lang József. Mint a lapunk más helyén közölt beszámolóból látható a bangverseny estély tiszta jövedelme 1025 frt volt. A pénztáros jelentését e valóban fényes eredményről a választmány nagy lelkesedéssel vette tudomásul és Lang József pénztárosnak a jegyek elárúsítása és az azzal kapcsolatos sok és különféle teendők lelkes teljesítéséért köszönetet szavaztak. Az ülés ezen kívül még több fontos folyó ügyet intézett el.

* **Királyi napi díjak.** Egy angol lap szerint az európai uralkodók napi jövedelme a kö-

vetkező; az orosz császárnak 72 ezer forint, a török szultánnak 50 ezer, a német császárnak 25 ezer, az olasz királynak s az angol királynőnek 20 ezer, a belga királynak 3000 frt napi bevétele van. A francia köztársaság elnöke naponta 1800 frtot, az Egyesült Államoké pedig 400 frtot költ. Királyunk átlagos napi bevétele 30 ezer frtra tehető, melynek nagy részét jótékony célokra fordítja Ő Felsége.

* **Élesítik a pangatókat.** A múlt héten a helyben állomásozó katonaságnál elrendelték a gyík-lesők kiállítását. Nagyváradon ebből sokan arra a következtetésre jöttek hogy mozgósítás lesz. Mint kompetens forrásból értesültünk a kiállítás egyedüli oka az volt, hogy a pangatók már rozsdásodni kezdtek s nem annyira élesítették mint kifényesítették azokat.

* **Halálos esés.** Még alig kezdetek a törvényszéki palota építésének előmunkálataihoz, már is egyik szerencsétlen munkása áldozatul esett. Tegnap délután Mester András köműves, ki a törvényszéki régi épületnek rombolásán dolgozott valószínűleg egy véletlen pillanatban elvesztvén az egyensúlyt — melyet különben az erős szél is elősegíthetett — a 4—5 ölnyi magasságról a mélységbe zuhant. A szerencsétlen sérültet eszméletlen állapotban szállították a kórházba, hol nyomban alapos ápolás alá vették. Az előnyomozatot a rendőrség tüstént megindította, hogy nem terhel-e valakit gondatlanság — elővigyázatlanság avagy némi felelősség. — Életben maradásához, az orvosok nem sok reményt fűznek, mert valószínű, hogy belső sérüléseket is szenvedett.

* **Magszakított mézeshetek.** Sályiban Deverdis György gazda ember ezelőtt 3 nappal esküdtött örök hűséget Elek Máriával, azonban minthogy nincs tartós boldogság a földön, úgy itt is évenyosult ez az örök igazságú axioma, amennyiben a boldog férj esküvője után két napra hirtelenül elhunyt.

* **Baleset az utcán.** Mostanában majd mindennap történik valami baleset az utcán, melynek oka, bizonyára a tulságos sebes hajtásban rejlik. Tegnap délután Csordás Hyörgy kocsjából a bent ülő Vékonny Bilint kiesett s a kerekek lábán keresztül mentek. A súlyosan sérült egyént Duró János rendőr szállította a lakására, hol gondos orvosi gyógykezelés alá vették. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy vajon nem terhel-e gondatlanság, a nevezett kocsi.

* **Talált óra.** Zilahy Kálmán egy társával, séta közben egy ezüst kettős fedelű órát talált, a »Fekete-sas« szálloda előtt. Felvitték a rendőrkapitányi hivatalhoz, hol tulajdonosa kelendő igazolás mellett, a hivatalos órák alatt átveheti.

* **Betörés és lopás.** A hosszú ideig tartó szélesend, tegnap éjjel ismét egy betöréses lopással zavarták meg. Uri Sándor fecske utcái lakos házába ismeretlen tettesek a felfeszített ablakon keresztül behatoltak és körülbelül százhatvan egy forint készpénzt elvittek. A szobában levő tárgyakhoz, ruhákhoz, daczára hogy ezek is nagy mennyiségben voltak a szobában hozzá nem nyúltak. Az esetről jelentést tettett a rendőr főkapitányi hivatalnak, mely erélyes vizsgálatot rendelt el s már nyomában vannak a tettesnek.

* **Kert-utcán Markovics Mór parti-árak raktárában a csödtömegekből megvett árak, melyek már eddig is 50%-al olcsóbbak, mint bárhol, üzlet átalakítás miatt becésáron alól bármely árban árusítottak ki, mely ritka kedvező alkalomra a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívjuk.**

Gyilkos anyja.

— Egy fejezet Zolából —

Pénteki számunkban két gyermek gyilkosságáról adtunk hírt, melyek színhelye két biharmegyei község volt. A multkori két gyilkosság egyike ugyan nem végződött halállal, a menyenyiben a vizesgyáni gyilkosság áldozata még életben van s talán sikerülni is fog megtartani szegény kisdedet az életnek.

Isten áldja meg Nagyságodat s hozzá tartozóit!

Éljen szeretett hazánk s virágozzék benne a mi kedves városunk!

A beszéd annyira megrázkált nem csak a tisztviselőket, hanem főként S a l Ferencz polgármestert, hogy könnyei előtörték s csupán annyit tudott mondani:

— Köszönöm. Isten áldjon meg benne teket!

Többet nem tudott szólni, szavait elfojtotta a könny s zokogásban tört ki. Sorra kezett szorított minden eggyessel s az érzékeny bucsu véget ért.

Személyvonat a nagyvárad-belényes-vaskóhi vasuton.

— Félig teljesített kérelem. —

Említettük nem régebben, hogy a belényesiek azon fáradoznak, hogy egy személyvonatot kapjanak, mely megszüntesse azon furcsa állapotot, hogy a 80 km-re levő Vaskóhosszabb idő alatt lehessen eljutni, mint a mennyi idő alatt Nagyváradtól a 247 km-re levő Budapestre ér a vonat. Az utazó közönség e kérvényét a megyei közigazgatási bizottság pártolóiag terjesztette fel a miniszterhez.

A kérést a vasuti igazgatóság és, méltányosnak találta s kilátásba helyezte annak pártolását, a szép reményeket azonban alaposan lerontotta a kereskedelmi miniszter tegnapi rendeletere, mely szó szerint a következő hangzik:

Bihar vármegye közigazgatási Bizottságának.

Múlt évi november hó 2-án 927. sz. a. kelt felterjesztésére értesitem a bizottságot, hogy a Nagyvárad-Belényes-Vaskóhi h. é. vasut csekély személy forgalmát tekintve az ezen vonaton közlekedő személyszállító vonatok szaporítását engedélyezhetők nem találtam. A bizottság említett felterjesztésében előadott méltánylást érdemlő körülmények figyelembe vételével azonban egyidejűleg elrendeltem, hogy a szóban forgó h. é. vasuton közlekedő 2—2 vonat közül az egyik vonattal a f. évi nyári menetrend életbeléptetése alkalmával tiszta személyvonattá alakíttassék át.

Egyben pedig megengedem, hogy a szóban forgó vonalon a vonatok óránként 30 kilométer legnagyobb sebességgel közlekedhessenek s elrendelem, hogy a Vaskóhtól Nagyváradig bevezetendő reggeli személyvonat menetrendje akként módosíttassék, hogy a Nagyváradra reggel 7 óra 47 perccor érkezék és Váradvenczén az 503 sz. vonat-hoz csatlakozást nyerjen.

A délután Vaskóh felé bevezetendő személyvonatra vonatkozó kérést vonatforgalmi okokból teljesíthetők nem találtam, elrendelem azonban, hogy ezen vonat Nagyváradról való indulásának ideje 2 óra 24 percre halasztassék.

Budapest, 1897. márczius 12.

A miniszter helyett:

Vörös László,
államtitkár.

A miniszter tehát semmibe sem vette úgy szólván, hogy a megye annak idején 300.000 frttal járult a nagyvárad-belényesi vasut építéséhez s hogy a mostani közlekedési viszonyok mily hátrányosak a közönségre nézve.

Az egész változás e szerint csupán következő lesz:

1. A noston Nagyváradról Belényes felé induló két vonat közül május 1-től kezdve valószínűleg a reggeli vonat csupán személyszállító vonat lesz s egy órával hamarabb fog Vaskóhra érni.

2. A Vaskóhtól Nagyváradra érkező vonat ezentul más reggel 7 óra 47 perccor Nagyváradon lesz, míg jelenleg csak délelőtt 11 óra után érkezik meg.

Végül a délutáni vonat 39 perccel később fog indulni Nagyváradról Vaskóh felé.

A három módosítás közül különösen a második bir fontosságai, a mennyiben a Vas-

kóh felől Nagyváradra érkező utasoknak több idejük lesz ügyeiket elintézni s így esetleg még az nap visszatérhetnek otthonukba. Különösen áll ez a jogkereső közönségre, mely a reggeli törvényszéki tárgyalásokra nem lesz kénytelen ezentul még előtte való nap Nagyváradra lejönni s itt szállodára költeni. —

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- M á r c z i u s 24. A »Szabadság« sajtópöre.
25. A szabadelvű párti városatyák értekezlete a polgármester-választás ügyében d. u. 5 órakor a Széchenyi szállodában.
25—26. A debreczen-nagyvárad villanyvasut közigazgatási bejárásának tárgyalása a városházán.
27. A szépművészeti-, közlekedési- és szünügyi szakbizottság együttes ülése a Bémer-téri színház ügyében délután 3 órakor.
28. A Szigligeti Társaság emlékünnepe d. e. 11 órakor.
28. A nagyvárad hegyközség alakuló ülése a városházánál.
31. A Zilahy-pár hangversenye a Sasban.
A p r i l i s 1—8. A fősorozás Nagyváradon.

* A bibornok jubileuma. Schlauch Lőrinc bibornok jubileumának a polgárság részéről is minél méltóbb megünneplésére alakult szűkebb körű bizottság f. hó 13-án este fél 7-kor a »Polgári-kör« külön termében ülést tart. Horváth Géza elnöklete alatt. Az ülésen részletesen megbeszéljük, hogy mily módon vegyen részt a polgárság az ünnepélyen s az előterjesztett programot fogják tárgyalás alá venni.

* A rozsnói püspök az iparosok között. Dr. I v á n k o v i c h János rozsnói püspök az iparosok körében, »Az ipar és kereskedelem befolyása a nemzeti művelődésre a 15-ik század végéig« nagy hatású beszédet mondott. Fejtette a társas érintkezés, az ebből kifejlődő összetartás hasznát és fontosságát az értelmi és erkölcsi fejlődésre, a szív és ész művelődésre. Kimutatja, hogy az ipar és kereskedelem mennyire összefügg a művelődéssel. Történeti visszatekintést mutat a magyar ipar fejlődésére, s hogy az ipar teremtetten meg a mai polgári elemet, mely főtámasza az országnak. Tanulságos beszédét így fejezte be: Mi pedig, a kik a nemzeti művelődés mai verőfényén ragyoghatunk, térjünk néha vissza a rég letűnt időkhöz. Oda vezet bennünket a gondolkodás és az emlékezés. És ez az emlékezés tiszteletet parancsol azon társadalmi osztály iránt, mely mai ragyogásunk alapját vetette meg, mely nehéz munkája közben, ezen munka eredményeinek részben való feláldozásával nemzeti művelődésünk uttörője volt. Szónoknak Ráth Károly a nyújtott élvezetet megköszönte, — és az iparszövetség alakulását szellemes szabad előadásban a közönséggel megismertette.

* Magyar Tanítók Kaszinója. Milleneumi paizs. Az a művészies kivitelű, dombor művű »Milleneumi emlék paizs«, melyet Wisinger Mór bpesti műtővös az ezredéves kiállításán a nagyközönségnek bemutatott és Öfelségeik a király és királyné, József-Főherczeg, továbbá a műértők dicséretét és elismerését megnyerte néhány napig Nagyváradon is látható lesz. A »Magyar Tanítók kaszinója«, a mely a paizs elárusítási jogát házépítési alapjának gyarapítása céljából megszerezte, a helybeli kaszinók elöljáróságát arra kérte, hogy a paizsot a helybeli körökben megrendelések eszközése végett kiállítani megengednék; a mit — tekintve az ország tanítóságának érdekét, a nemes célt — nevezett urak készségesen meg is engedtek. Maga a mű, a melyet szerkesztőségünkben ma bemutatunk, művészies kivitelű, izléses kiállításánál és hazafias motívumainál fogva igazi díszére válnék bármily szallonnak vagy díszteremnek. A paizsnak a leírása ez: A közepén Árpád honfoglaló népével körülvette Magyarország ezeréves történetének 10 legfontosabb momentumai u. m. Sz- István megkeresztelése, Endre arany-

bullája, Nagy Lajos alkotmány hirdetése, könyves Kálmán eltörli a boszorkány-üldözést, Szt- László békekötése N- Váradon, Mátyás az ő tudósai közt, Budavár visszavétele a töröktől, Ferdinand esküszik az alkotmányra, Ferencz József az esküdobon. A paizs szélén az ország összes megyéinek címerei láthatók. Az egész zománczott ércz, tűzben aranyozva körítve zöld plüss kerettel. Ez a műretek mártól kezdve nyolcz napon itt Nagyváradon lesz látható, és pedig 23-26 a Biharmegyei Kaszinóban, 27-29 Kunz Gusztáv kirakatában és 30. 31-én a kereskedelmi Csarnokban. A gyönyörű mű ára: 150 frt.

* Utolsó felolvasás az iparos ifjaknak. Az iparos ifjuság részére rendezett tanulságos felolvasási ciklus utolsó előadása vasárnap folyt le a főreáliskolában. A nagy terem zsúfolásig megtelt hallgatósággal. A főreáliskola tádós tanára: P o t á s s y János tartott népszerű, könnyen érthető modorban előadást a természettudományok köréből; kísérletekkel bemutatva a hőről, ennek befolyásáról az emberi szervezetre stb. A jeles előadás után A n d r i s k a Károly ipartest. alelnök mondott köszönetet P o t á s s y János tanárnak az előadás tartásáért. Végül bemutatta az előadó a főreáliskola kitűnően berendezett laboratoriumát.

* K. Nagy Sándor távozása. A nagyvárad birói kar egyik legtiszteltebb s közbecsülésnek örvendő tagja K. N a g y Sándor, kit nem régebben helyeztek át a pestvidéki kir. törvényszékhez, tegnap reggel a gyorsvonattal utazott el új állomáshelyére. A derék bíró távozását, ki Nagyvárad mozgalmában és társadalmi életében oly tevékeny szerepet vitt, sajnálattal veszi mindenki, ki tudja, hogy K. Nagy Sándorban mily kiváló tehetséget veszített el a megye és a város társadalma.

* Ujságírók a gyermekeknek. Akik a mindennapi élet illúzió-rontó, prózai eseményeinek krónikásai; akik fásult lélekkel írják meg napról-napra az élet borzalmas regényeit; az ujságírók levetik meleg-szívük közöny-kérgét és szeretettel hajolnak a naiv, romlatlan gyermekekhez. A mindennapi élet krónikásai mese-mondó bácsikká változnak egy napra . . . száll, száll a csodás rege ajkukról egyenest a kis gyermekek fülebe, repeső lelkébe . . . Egy napon megszűnik a csuf politika, mely gondredőket von a homlokra, eltűnik a szenzáció, mely kimeríti az idegeket. Mese-király vonul be a Fekete-Sasba, ragyogó hintón, gyémánt palást a vállán tündér leány az oldalán . . . A molyos ujság-halmazakból vigyorgó manócskák bujnak elő, oly piczinykék, oly szomorú, oly halvány, briliánt-könnyek a szemében, majd meghal szép-hal szépséges Tündér Ilonája után . . . Aztán hip-hop közöttünk terem a vén boszorkány is. Brr! Szemölcs az orrán, az álla előre hajlik, szája fogatlan, azceza mozdulatlan a haja borzas . . . Hess, hess, csuf boszorka! Jön a tündér király deli seregével, közte van Ilona, szomorú királyfi föderlű láttára . . . és tán most is élnek ha meg nem haltak . . .

. . . Lovassy Adortól származik a poetikus eszme, nagyvárad hírlapírók hírlapíró-szövetség vasárnapi ülésén indítványára elhatározták a hírlapírók, hogy a nagyvárad i gyermekek számára mese-matinékat rendeznek. Előkelő írók fognak előadni szebbnél-szebb meséket, nagy gyönyörűségére a gyermeknek. Az első ily matiné májusban lesz, a mikor Pósa Lajos és Sas Ede fognak felolvasni. Később Benekdek Elek, Gárdonyi Géza. A felolvasás rendezésével a választmány Lovassy Andor, Láng József, Halász Lajos és Vidosics Gyulát bizta meg.

* A debreczen-nagyvárad villamos vasut közuti bejárása. A debreczen-nagyvárad villamos vasutnak tagnap volt közuti bejárás tárgyalása Hosszu-Pályi község-házánál. A tárgyaláson a megye képviselőiben S z u n y o g h Péter alispán volt jelen. Kíváncsian várjuk, hogy meg fog-e valósulni ez a villamos vasut vagy pedig olyan lesz, mint a nagyvárad ió-vonat, melynél már egy évtizede, hogy megtörtént a közuti bejárás.

* A margittai esethez. Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy M o r v a y Tihamér

Ez az újabb eset mit most kell regisztrálnunk sokkal gyászosabb kimenetelű mint a másik kettő, a mennyiben a jelen alkalommal maga a bűnös is áldozatává esett rémtettének s csupán az örökbíró ítélő széke előtt kell számot adni magáról, a földi igazságszolgáltatás karjai elől megmenekült.

Zola regényeiben vannak ilyen esetek, de a kis-marjai gyilkosság a maga meztelenségében még Zola mocsáros illatot terjesztő lapjait is felül mulja.

Az eset a következő:

A kis-marjai gyilkosság.

Borzalmas gyermek gyilkosságnak volt színhelye tegnapelőtt Kis-Marja községe, mely izgatottságban tartja az egész lakosságot. Egy Péter Rozália nevű nő vadállatias kegyetlenséggel igyekezett megválni bűnös szereleme gyümölcsétől, melynek azonban maga is áldozatává lett.

A rettenetes bűntény részletei a megejtett csendőri nyomozat alapján a következők:

Vasárnap délelőtt Péter Rozáliát hirtelen szülési fájdalmak vették elő, de Péter Rozália szegylvén állapotát a bekövetkező rossz hírnevet, oly ügyesen eltudta titkolni helyzetét, az emberek előtt, hogy igen kevesen sejtették csak, hogy mily állapotban van. Természetes, hogy a szülési fájdalmak beálltával még jobban igyekezett arra ügyelni, hogy ösmerősei előtt sőtét titok maradjon bűnös szerelmének következménye és állapotát meg ne tudja senki s e végből a helyett, hogy orvosi segélyhez folyamodott volna, a legborzalmasabb kegyetlenséggel megfojtotta saját szülöttjét rögtön, miután a világra hozta, de borzalmas kegyetlenségének meg is adta az árát, mert mielőtt még megfojtott gyermekét elrejtette volna a legnagyobb kínok között elvérzésben meghalt.

Az előjáróság e tudomására hozott bűneset tényállásáról nyomban jelentést tett a nagyvárad kir. törvényszékhez, mely az orvosi törvényszéki boncolás és a vizsgálat megejtése végett azonnal intézkedett is. A vizsgálatot Bige Gyula kir. törvényszéki bíró megindította; a boncolást pedig tegnap délelőtt 10 órakor tartotta meg dr. Horváth Gyula járásorvos meg Kis-Marja községében nagy népesödület mellett.

Beszámoló a hírlapírói estélyről.

Nagyvárad, márc. 23.

A vidéki hírlapírók országos szövetségének nagyváradai választmányuk mikor a hangversenyesztélye rendezését tervbe vette, a legtovábbiról sem merészelt olyan sikerre gondolni, a melyről most a helyen hálátelt szívvel beszámolunk.

Azt sejtettük, hogy a minden szépért és nemesért lelkesedni tudó közönség felkarolja ügyünket, elismeréssel lesz fáradozásaink iránt, de hogy az érdeklődés oly általános, a támogatás oly intenzív legyen, azt igazán alig reméltük. **Ezer és huszonöt forint anyagi tiszta hasznunk** és ezerszer anyagi, ezerszer becsesebb előttünk az az **erkölcsi elismerés** is, mely az irántunk való meleg rokonszenven a közönség részéről kifejezésre jutott.

Még egyszer a leghálásabb köszönet a nagyváradai közönségnek, mely a február 24-iki estélyt örökre feledhetetlenné varázsolta a nagyváradai hírlapírók előtt.

Az estély bevétele:

Belépő jegyekből	1433 frt — kr.
Felülfizetésekből	64 frt — kr.
Az „Eleven Újság” eladásából	70 frt 40 kr.

Összesen: 1567 frt 40 kr.

Kiadások:

Közreműködő művésznők és művészek költségeire	299 frt 57 kr.
Teremért világítással	65 frt — kr.
Zongora szállítás és hangolásért	10 frt — kr.
Zászlóért	20 frt — kr.
Zenéért	30 frt — kr.
Nyomatványokért	22 frt 70 kr.
Kisebb költségeikért	25 frt 95 kr.
Az „Eleven Újság” nyomtatásáért	69 frt — kr.

Összesen: 542 frt 22 kr.

Összes bevétel	1567 frt 40 kr.
Összes kiadás	542 frt 22 kr.

Tiszta haszon! **1025 frt 18 kr.**

A kitüntetett felülfizetési összeghez a következők járultak: Pável Mihály 20 frt, Rees E. Lajos 15 frt, Pokorny Hermann 7 frt, Diósy Ferencz 6 frt, Lovassy Ferencz 4 frt, Markovits Antal 3 frt, Széchenyi Jenő 2 frt, Klein Miksa 2 frt, K. S. 2 frt, Potássy János 1 frt, Sch. I. 1 frt, Valdmann Lajos 1 frt. Összesen **64 frt.**

Legmelegebb köszönetünket fejezzük ki az összes közreműködött művésznők és művészeknek, a 37. gyalogezred zenekarának, Vomácska József karmester urnak szíves kíséreteért, Beleznay Antal zenetanár urnak a zongora díj nélküli átengedéseért, ifj. Berger Sámuel nyomdatulajdonos urnak a műsorok díjtalan előállításáért és mindazoknak, a kik bármily módon és eszközökkel hozzájárultak a fényes erkölcsi és anyagi siker előidézéséhez.

Fehér Dezső.

alelnök.

Halász Lajos,
titkár.

Lovassy Andor,

elnök,

Láng József,
pénztáros.

EGYESÜLETEK.

A kerületi betegsegélyző pénztár közgyűlése.

A »Nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár«, melynek hatásköre az egész Biharvármegyére kiterjed, vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését a város-háza nagy tanácstermében.

Láng József a pénztár buzgó elnöke nyitotta meg a másodizben összehívott közgyűlést, a vidéki és helybeli kiküldöttek jelenlétében kijelentette, hogy a közgyűlés az alapszabályok 28. §-ának g. pontja, illetve annak 4. bekezdése értelmében határozatképes.

A jegyzőkönyv vezetésére Sarkadi Ignác titkár, a hitelesítésre pedig Maksa András és Weisz Lajos kiküldötteket kérte fel.

Sarkadi Ignác titkár olvasta ezután a folyó évi március hó 14-én, a közgyűlés jóváhagyásának fentartása mellett hozott határozatokról felvett jegyzőkönyvet, mely szerint az igazgatóság évi jelentését elismeréssel veszik tudomásul, az abban foglalt javaslatokat a m. kir. kereskedelmi miniszterhez felterjesztik.

A titkárnak, pénztári orvosoknak és bizalmi férfiaknak ügybuzgóságukért elismerést szavazott a közgyűlés.

Lelkesedéssel elfogadták az igazgatóság azon indítványát, hogy dr. Beóthy László főispánnak, Sal Ferencz polgármesternek, Szunyogh Péter alispánnak és ifj. Rimler Károly rendőrkapitánynak a pénztár fejlődése érdekében tanúsított nagybecsű jóindulataikért a közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezi ki hálás köszönetét.

Az évi jelentéssel kapcsolatosan felolvasott zárszámadást és vagyonmérleget a felügyelő bizottság javaslata alapján jóváhagyólag tudomásul vették és az igazgatóságnak az alapszabályok 28. §-ának a. pontja értelmében a felmentvényt megadták.

A pénztárnak az 1896. évben bevétele volt 62467 korona 36 fillér, kiadása 54790 korona 15 fillér, készpénz **maradvány volt 7677 korona 21 fillér.**

A vagyonmérleg a tartalékalapot is számítva **22364 korona 96 fillért mutat ki tiszta vagyonképen.**

Az érdekesnél érdekesebb statisztikai adatokat, miután nyomtatásban is megjelent az évi jelentést felolvasottak vették a közgyűlés.

A **felügyelő bizottságba** egyhangulag beválasztottak.

A **munkaadók közül:** Andrányi Lajos és Wachsmann Albert rendes, Kiss Károly póttagul.

Az **alkalmazottak közül:** Novák Gusztáv, Schneckenorf Bertalan, Markovics György és Schwarcz Izidor rendes, Mandel Ödön és Jámor Kálmán póttagokul.

A **választott bíróságba** a következők választottak be.

A **munkaadók közül:** Bognár Sándor és Pántya Péter rendes, Kalenda János póttagul.

Az **alkalmazottak közül:** Schulez Antal,

Ekker Mór, Weisz Adolf és Altman Gábor rendes, Pocsay Zsigmond és Steinfeld Lajos póttagul.

Az **érmihályfalvai kiküldöttek** indítványát az alapszabályok 25. §-a értelmében illetékes intézkedés végett a közgyűlés kiadta az igazgatóságnak.

Miután a közgyűlés a fentartással hozott eme határozatokat jóváhagyólag tudomásul vette, elnök, mint aki legközelebből ismeri a pénztár fejlődésének történetét és így legilletékesebbnek tartja magát annak kijelentésére, hogy az évi jelentésből kitűnő fejlődés és siker az új szervezeti munkálatoknak köszönhető.

Indítványozza, hogy a közgyűlés fejezze ki elismerést a titkárnak, aki magának az új szervezés keresztülvitele által érdemeket szerzett. Az indítványt a kiküldöttek tetszéssel és éljének emelték határozattá.

Láng József bejelentette ezután a közgyűlésnek, hogy a nyár folyamán az igazgatóság országos kongresszusra fogja összehívni a vidéki kerületi betegsegélyző pénztárakat és a kongresszust Nagyváradon fogják megtartani.

Korcsmáros Gábor a diószegi bizalmi férfi felszólalására az országos gyűlésre az összes tagok meghívataknak, hogy annak lefolyását figyelemmel kísérhessék.

Miután több indítványt nem tettek és a tárgysorozat is kimerült, elnök a kiküldöttek éljenzése közben a közgyűlést befejezettnek jelentette ki.

A **gyorsírókör gyűlése.** A nagyváradai gyorsíró egyesület vasárnap tartotta meg évi közgyűlését. **Adorján Emil** elnök megnyitó beszédében buzdította a tagokat tevékeny működésre s a jegyzőkönyv vezetésére **Magyary Jenő** kérte fel. **Tóth Ferencz** főjegyző felolvasta jelentését, a mely szerint az egyesületnek jelenleg 102 tagja van, továbbá könyvtára 90 kötetből áll s van saját kiadási szaklapja és két állandó tanfolyama. Az elmúlt évben írógép, ismétlő gyorsírási tanfolyamok, írásversenyek és pályázatok rendeztek. A jelentést tudomásul vették. **Elmann Ferencz** pénztárnok előterjesztést tett az egyesület pénztáráról. A választmányt a következő tagokból állították össze: Halász Zsigmond kir. aljárásbíró, Fekete Izidor kir. aljárásbíró, Halász Márton, a Mrkó Miklós, Schönzweig Béla joghallgatók, Bernáth Szeréna, Ehrenfeld Ilona, Kurländer Margit és Sztojka Lászlóné. Az egyesület első pályázatán az első díjat Varga Erzsi, a dícsérő okmányt pedig Rottenberg Etel nyerte. — A közgyűlés után tartott ülésén elhatározta a választmány, hogy május hóban nyilvános gyorsírást versenyt rendeznek, melyre az országág összes Stolce-Penyvesi rendszerű gyorsíró köröket meghívják.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

A Leszkay András társulata.

Leszkay András szinigazgató az aradi színházi bizottságnak szombat délután tartott ülésén bemutatta társulata tagjainak névsorát. Néhány nap előtt az „Alföld” című lap is közölt egy névsort, minthogy az azonban nem volt hiteles nem közzeltük s bevártuk, míg maga Leszkay publikálja szintársulata névsorát, mi szombaton meg is történt.

A bizottságnak bemutatott névsora a következő:

Műszaki személyzet. Rendezők: Balla Kálmán, Bács Károly, Kövessy Albert. Titkár: Szendrey Mihály. Gazda és ellenőr: Csátár Győző. Pénztáros: Gonda László.

Előadók személyzet:

Amon Margit, operette- és népszimű énekesnő.

Bácsné Maár Julia, vigjátéki anya és társalgási színésznő.

Biró Anna, segéd-énekesnő, segédszínésznő.

Holéczy Ilona, fiatal hősnő, társalgási színésznő.

Horváth Paula, vigjátéki szende, soubrette.

Lubrinicz Julia, drámai anya, társalgási színésznő.

Mészáros Giza, szoubrette, naiva.

Rontay Boriska, operette- és népszinmű énekesnő.

Székely Irén, operette- és népszinmű énekesnő.

Szép Olga, drámai szende naiva.

Szláma Vilma, segédénekesnő, segéd-színész.

Tolnayné Hermina, komika, anyaszínész.

Ezekon kívül 12 kardalosnő és segéd-színész.

Balla Kálmán bonvivant, lyrai, szerelmes.

Bács Károly, apa, jellem-színész és intrikus.

Csatár Győző, opera-opett bariton, apaszínész.

Déry Jenő, opera-operette tenorista.

Hegyesy Gyula, tenor-buffó, burleszskomikus és kedélyes apa.

Keszler Ede, hősszerelmes, jellem-színész.

Kövessy Albert, operette-buffó, komikus, kedélyes apa.

Latabár Árpád, naturbursch.

Pintér Imre, opera, operette és népszinmű bariton, jellem- és társalgási színész.

Tompá Kálmán, hősszerelmes, jellem-színész.

Szendrey Mihály, társalgási és jellem-színész.

12 kardalos és segéd-színész.

Karmester: Müller Ottó, zenekari igazgató Krüger Károly, 18 zenész.

Ügyelő: Kövy Ede. Könyvtáros: Czákó Vilmos. Ruhatárosok: Rácz Károly és Szathmáry Sándor. Fodrász: Gruber István. Kellékes: Nagy József 3 segéddel. Világosító: Kléa Lajos. Diszmester: Várkonyi Károly. 2 zsinór-mester, 6 világító, 13 jegyzető, Perge László postás és szereposztó.

Mint a fentebbi névsorból kitetszik a névsor kifogja elégiteni a nagyváradi közönséget s sokkal jobb mint a tavalyi társulat volt. Azonfelül kilátásunk van arra is, hogy Leszkay nem fog elő adni »Századvégi leányok« féle darabokat mint azt Megyeri tette s így morális és esztetikai szempontból is örömmel üdvözljük Leszkayt.

A nők közül P. Szép Olga, Bács Károlyné Lubrinz Julia régi ösmerősei a nagyváradiaknak, kiket úgy ismerünk, mint a kik a drámában és vígjátékban nagyon jó alakításokat produkálnak.

Az énekesnők közül Amon Margit, kit néhány tavalyi vendég szereplése után szintén előnyösen ismer Nagyvárad, Rontay Boriska és Székely Irén mind olyanok, kik rövid idő alatt fővárosi színházakhoz fognak kerülni s eddig is csupán azért nem fogadták el az ez irányban tett ajánlatokat, mivel egy ideig még a vidéken óhajtkák fejleszteni tehetségeiket.

A színészek közül Pintér Imre, ki jelenleg a vigszínház tagja, Kövessy Albert, Balla Kálmán, Bács Károly, az öreg Csatár Győző, Tompa Kálmán, Szendrey Mihály előnyösen ismeretesek előttünk. Déri Jenő fenomenális hangját csak nemrég volt alkalmunk csodálni a hírlapírók hengversenyén.

Latabár Árpádot, Keszler Edét, Hegyesy Gyulát szintén jó hír előzi meg s így valószínű, hogy a mi igényeinket is ki fogják elégiteni.

Kilátásunk van tehát, hogy az idén első rangú szintársulat előadásában lesz alkalmunk gyönyörködni s a közönség előlegezett bizalmának azzal is bizonyára tanujelét fogja adni, hogy a nemsokára meginduló bérleti előjegyzéseknél tömegesen fog bérelni.

Igazságszolgáltatás.

Templomrabló a törvényszék előtt.

— Végtagyalás. —

Emlékezni fog az olvasó közönség Gubóczy Lajos esetére, ki a nyár folyamán betört a Széchenyi-téren levő ruthén templomba.

Több értékes tárgyat összeszedett, de mielőtt ezekkel elillanhatott volna, az ébren levő éjjeli őr elcsípte.

Az ajtóra egy nagy rés volt vágva s a késő éjjeli órákban ezen keresztül hatolt be a tolvaj, ki azt hitte, hogy jó prédára fog szert tenni.

A vizsgálat alkalmával mindent bevallott, azonban a múlt év december 21-én megtartott végtagyalás alkalmával egy hosszú dikcióban örültnek nyilvánította magát és kérte a törvényszéket, hogy helyezze megfigyelés alá.

A törvényszék helyt adott az összefüggés-telen beszéd által bebizonyított látszó állításnak s törvényszéki megfigyelést rendelt el.

Azonban a hivatalos orvosok olyanformán nyilatkoztak, hogy Gubóczynak kutya baja, tény azonban, hogy nagy svindler.

Gubóczy nem nyugodott meg e nagyon furesa nyilatkozatban s a tegnap megtartott végtagyalás alkalmával ismét egy hosszú beszédben igyekezett bebizonyítani, hogy az orvosi tudomány is tévedhet s ő tényleg betörési mániában szenved.

A törvényszék e védekezés dacára a vádbeszéd meghallgatása után, vádlottat két évi fegyházra ítélte.

Vádlott és ügyész az ítélet ellen felebbezést jelentettek be.

TA VIR A T O K.

Ő Felsége európai kúrtja.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Királyunk 29-én indul Pétervárra és ott három napig időzik. Pétervárról Berlinbe utazik Vilmos császár látogatására.

I. Vilmos emlékünnap.

Berlin, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Az ünnepélyek hosszú sorát, melyek között legkiemelendő volt a birodalmi gyűlés díszülése, színházi előadások zárták be, melyeket a tanulók számára rendeztek, s a melyen a császári pár és az összes fejedelmi vendégek részt vettek. Ennek végeztével a császári palotában 220 teritékes lakoma volt. Este a birodalmi kancellár is vacsorát adott a hivatalos világ számára. A rendeleti közlöny meghagyja, hogy a hadsereg e naptól fogva a német birodalom színeit használja. Este fényes kivilágítás volt. Az utcákon még a késő éjjeli órákban is óriási embertömeg hullámlazik.

Bánffy meghátrál.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Bánffy br. miniszterelnök kibékült Andrássyval és a Bud. tud. útján kijelentette, hogy az általa inputált szavak valótlanok.

Stefánia uton.

Spaloto, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Stefánia kir. főhercegnő a »Hungaria« fedélzetén ideérkezett. Este tovább utazott Ragusa felé.

A győztes Morzsanyi.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) A küzdelem a mondatumért Morzsanyi és Braun jelöltek között folyton tart óriási izgalmak között. Az állami tisztviselők Braunra szavaztak. A Braun-pártiak plakátokon hirdetik, hogy Wekerle mellettük szavazott; a Morzsanyi-pártiak pedig sietnek ezt szintén plakátokon megczáfolni. 3 órakor a szavazás eredménye még a következő: Morzsányira szavazott 1216; Braunra pedig 1056 sigy a szavavás eredménye nagyon kétséges.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) A szavazás este véget ért az Erzsébetvárosban a mely Morzsányi teljes győzelmével végződött. Ellenjelöltje Brann 244 szóval megbukott. Goldner szocialista csak néhány szavazatot kapott.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Hir szerint Morzsányi lemond a mandátumról s csak azért lépett fel, hogy megmutassa a Háznak, hogy bírja választóinak bizalmát.

Kihallgatások az udvarnál.

Bécs, márcz. 22. (Saj. tud. távirata.) Ő Felsége kihallgatáson fogadta Badeni és Bánffy miniszterelnököket és gr. Goluchovszky külügyminisztert. A kihallgatás külön-külön történt.

Tisztulás a kormánypartban.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. távirata.) Pejacevich Arthur gróf lemondott az agrár bank felügyelő bizottsági állásáról.

Összeférhetetlenségi bizottság működése.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. távir.) Az összeférhetetlenségi bizottság ötkor megkezdte az ülését, felvette az összes inkompatibilitási eseteket s megbizta a jegyzőt vélemény előterjesztése végett.

Bántalmazott európaiak Konstantinápolyban.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyban egy csapat török csőcselék megtámadott hét útutazó európai tisztet és pedig két osztrák-magyart és öt orosz és súlyosan meg is sebesítette.

A hálás szultán.

Konstantinápoly, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) A torpedó osztály utrakelése alkalmából a szultán diszkardot ajándékozott a tengerész miniszternek a hajóhad elindulásakor pedig köszönő telegramot intézett hozzá és a tengerész tisztekhez a hajók gyors felszereléseért, 12 nap mulva az »Orkanje« toronyhajó a Hifrihzan tornyos monitor és még 5 torpedó sajka száll tengerre.

Hódmezővásárhelyi méregkeverők.

Hódmezővásárhely, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Szenzációs fordulat állott be a méregkeverők ügyében, amennyiben a két főczin-kos Jáger Mari és Csordás Lidi összeveszték egymással és most ennek folytán egymásra vallanak és az undokságok egész tárháza kerül felszínre veszekedésükből. Így Csordás Lidi bevallotta, hogy Jáger Mari megmérgezte urát is. Elmondta továbbá azt is, hogy Jáger a mérget Kiss Gyula gyógyszerárából egy laboráns útján kapta, aki azután később csendőr lett s hogy utóbb nyugton lehessen tőle, Jáger mindig pénzelt a csendőrré lett laboráns. Azt is kivallotta, hogy Jáger Mari adott mérget Zágonyi Bérniné asztalosnőnek. És most Jágerre került a sor, aki bevallotta, hogy Csordás megmérgezte elhalt testvérenek gyermekét, hogy az árva pénzt felvegye. Csordás mérgezte meg Turóczy Julist és urát is, mert megtudták, hogy neki szeretője Varga Miska. Csordás ellenben ismét bevallja Jáger Mari ellen, hogy ő meg méhes Bánfi Imrét mérgezte meg meg.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Dr. Fenyves S.

a „báró HIRSCH MÓR“ jótékonyági egyesület

orvosa,

90 1-2

lakik: N.-Magyar-utca 363. sz.

Rendel: délelőtt 8-9-ig.

délután 2-4-ig.

Dr. Takács J.

a „báró HIRSCH MÓR“ jótékonyági egyesület

orvosa,

91 1-2

lakik: N.-Pereczes-utca 725. sz.

Rendel: délelőtt 8-9-ig.

délután 1-3-ig.

1135/1897. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyhidi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy s. n. v. r. di. gör. kath. egyházmegyei aggpapok segély pénzalapja végrehajtónak Gerdán Tógyer vasadi lakos végrehajtást szenvedő elleni 1200 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a vasadi 27. sz. tkvben A I. 1. 6—10. rsz. a. foglalt ingatlanra 1239

frt ugyanezen tkvben A + 1. rsz. alatt foglalt szövegre az árverést 56 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1897. évi április hó 6.** napján d. u. 2 órakor Vasad község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 123 frt 90 krt és 5 frt 60 krt készpénzben vagy az 1881: LX. tvczikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881: évi no-

vember hó 1 én 3333, sz: a: kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881: LX. tre: 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Székelyhiden a kir. bíróság, mint tkv. hatóságnál 1897. évi március hó 1.

Olasz József
albíró.

92 1—1

Vas és rézbutorok óriási választékban gyári árak mellett.

Új Butortelep!!

PORJESZ HERMAN

bútor gyári raktára

Nagyváradon, Zöldfa-utca 34. szám.

Elegáns asztalos és saját műhelyemben készült kárpitos-butorok

Háló-, ebédlő-, uri-szoba-, és szalon-berendezések igen nagy választékban minden modern ízlésben, u. m. angol-, góth-, mór-, ó-német és francia renaissance, baroque, roccoco és empire-stylben. Hajlított fa-, vas- és rézbutorok, függönyök, szőnyegek, képek s díszítési tárgyak igen jutányos árban.

Pontos kiszolgálás!

Couláns eljárás!

88—1—20

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Teljes lakás kávéház-, szálloda- és fürdő-berendezések.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császár és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges

tárgyait a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

(242) 21—52

Műhímzés.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

Templom- és kápolna-berendezések.

Egyházi ruhák és fehér-neműek.